



Številka: 00104-397/2020/5
Datum: 8. 10. 2020

Odgovor na poslansko vprašanje Janija Ivanuše v zvezi s samooskrbo iz obnovljivih virov energije

Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije g. Jani Ivanuša je 9. 9. 2020 na Vlado Republike Slovenije naslovil pisno poslansko vprašanje v zvezi s samooskrbo iz obnovljivih virov energije, v katerem Vlado Republike Slovenije sprašuje glede samooskrbe z električno energijo v praksi, odplačnost viškov električne energije in odločitev o naravi predaje viškov električne energije.

Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) na pisno poslansko vprašanje podaja naslednje odgovore:

1. Kdaj bo vlada predlagala vse pravne podlage, da bo samooskrba iz obnovljivih virov energije dejansko zaživel v praksi?

Prenovljena Direktiva EU 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju rabe energije iz OVE (v nadaljnjem besedilu: Direktiva OVE), ki je začela veljati decembra 2018, določa, da mora delež obnovljivih virov energije (v nadaljnjem besedilu: OVE) v rabi bruto končne energije do leta 2030 na ravni EU znašati najmanj 32%.

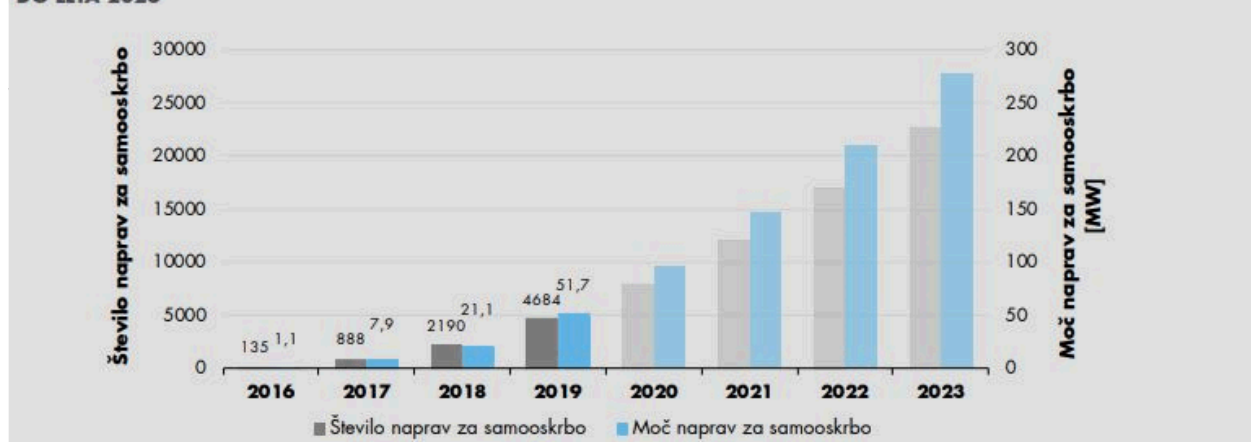
Vlada je dne 27. februarja 2020 sprejela strateški dokument Celoviti nacionalni energetske podnebni načrt Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: NEPN), skladno z Uredbo EU 2018/1999 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU)2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št.525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, ki določa, da bo Slovenija ob uspešni izvedbi vseh načrtovanih politik in ukrepov dosegla vsaj 27% skupni delež OVE do leta 2030.

Da se pospeši povečanje deleža OVE v slovenskem prostoru je vlada sprejela že vrsto ukrepov, saj v letu 2019 in 2020 prenovljeni Energetski zakon (Uradni list RS, št. 60/19 – uradno prečiščeno besedilo in 65/20; v nadaljnjem besedilu: EZ-1) v 314. in 315. členu določa, da mora država spodbujati rabo OVE z namenom povečanja količine in deleža obnovljivih virov.

Eden pomembnejših ukrepov pri razvoju OVE je tudi vse bolj uveljavljena samooskrba končnih odjemalcev, v okviru katere lahko gospodinjski in mali poslovni odjemalci namestijo proizvodne naprave na OVE pod pogoji Uredbe o samooskrbi z električno

energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 17/19; v nadaljnjem besedilu: uredba o samooskrbi).

SLIKA 27: ŠTEVILO IN PRIKLJUČNA MOČ NAPRAV ZA SAMOOSKRBO V OBDOBJU 2016–2019 TER NAPOVED ZA OBDOBJE DO LETA 2023



Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2019

Iz slike 27 poročila je razvidno, da so bile prve naprave za samooskrbo nameščene v letu 2016, po sprejetju Uredbe o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 97/15), ki je začela veljati v začetku leta 2016. Tega leta je bilo na distribucijsko omrežje priključenih le 135 naprav za samooskrbo s skupno priključno močjo 1,1 MW, v letu 2019 pa je bilo na novo priključenih že 2494 naprav s skupno priključno močjo skoraj 31 MW. V letu 2019 je obratovalo že 4686 naprav za samooskrbo s skupno priključno močjo 51,7 MW in povprečno priključno močjo 11,1 kW. Hkrati z naraščanjem števila odjemalcev s samooskrbo narašča tudi povprečna moč naprav za samooskrbo. V letu 2016 je povprečna moč na novo priključene naprave za samooskrbo znašala 8,1 kW, v letu 2019 pa že 12,3 kW. Naraščanje moči naprav za samooskrbo je mogoče povezati z vedno večjo uporabo električne energije za ogrevanje stavb s toplotnimi črpalkami, v zadnjem času pa postaja zanimiva tudi uporaba ukrepa samooskrbe v povezavi s polnjenjem električnih vozil na domu.

Analiza podatkov v Poročilu kaže, da so se z uredbo o samooskrbi implementirale napredne rešitve za spodbujanje samooskrbe, kot npr. uvedba skupnosti OVE in možnost, da je lastnik naprave tretja oseba, s čimer se je omogočila večja fleksibilnost pogodbenih odnosov, razvoj novih poslovnih modelov ter storitev na področju samooskrbe.

Za doseganje dolgoročnih ciljev NEPN in prispevka Slovenije k zavezam evropskega zelenega dogovora, pa bo treba poleg individualne samooskrbe zagotoviti bistveno večjo vključenost skupnostne samooskrbe, zato v tem letu pripravljamo prenovitev uredbe o samooskrbi.

V praksi so se v času od sprejema uredbe o samooskrbi pokazale določene pomanjkljivosti, predvsem pri namestitvi naprav za samooskrbo, zato je vlada 5. marca izdala Uredbo o manjših napravah za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije ali s soproizvodnjo z visokim izkoristkom (Uradni list RS, št. 14/20); v nadaljnjem besedilu: uredba MNP. Uredba MNP določa vrste, velikost ter pogoje za montažo in priključitev manjših naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih

¹ <https://www.agen-rs.si/porocila-agencije>

virov ali s sproizvodnjo z visokim izkoristkom, za katere ni potrebno gradbeno dovoljenje skladno s predpisi, ki urejajo graditev objektov.

Do sredine leta 2021 mora Slovenija implementirati določbe Direktive OVE v nacionalno zakonodajo, kjer je še poseben poudarek na samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov. V pripravi je Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona), kjer bo celotno poglavje obravnavalo samooskrbo z električno energijo iz obnovljivih virov in priključevanje naprav za samooskrbo ter skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov. Predlog zakona bo v javni obravnavi predvidoma do konca tega leta.

Pri sprejemanju ukrepov na področju OVE bo posebna pozornost namenjena debirokratizaciji in ustrezni integraciji OVE v stavbe, prostor in energetske sistem ter postopkom umeščanja vseh potrebnih objektov v prostor.

2. Zakaj dobavitelji elektrike viške pridelane električne energije na letni ravni zadržijo zase, ne plačajo nič ter ga distribuirajo/prodajo naprej?

Uredba o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 97/15 in 32/18), ki je začela veljati z začetkom leta 2016, je določala, da se morebitna presežna količina električne energije po zaključku obračunskega obdobja neodplačno prenese v last dobavitelja.

Uredba o samooskrbi, ki je bila sprejeta leta 2019, take določbe več ne vsebuje. To pomeni, da (ne)odplačnost viškov ni regulirana in je odločitev o naravi predaje viškov (neodplačno ali odplačno) prepuščena trgu, tj. dogovoru med dobaviteljem in odjemalcem.

Glede odplačnih viškov je potrebno upoštevati tudi veljavno davčno zakonodajo, kar nesorazmerno poveča administrativno breme in tako praktično izniči prednosti samooskrbe.

Samooskrba praviloma nikakor ni opravljanje gospodarske dejavnosti in registracija dejavnosti ni potrebna. Še vedno gre namreč za proizvodnjo električne energije za lastne potrebe, velikost naprave za samooskrbo pa je omejena (ne sme presegati 0,8-kratnika priključne moči odjema merilnega mesta), s čimer se prepreči postavljanje predimenzioniranih naprav. Ob tem je bistveno poudariti, da bodo morebitne presežne količine na koncu obračunskega obdobja prej izjema kot pravilo – moč naprave za samooskrbo je omejena, potrebe gospodinjstev po električni energiji pa se večajo, spodbuja se tudi vgradnja hranilnikov kar pomeni, da bo razkorak med oddano in prevzeto energijo vedno manjši. Odjemalci s samooskrbo bodo porabljali vedno več električne energije in presežkov, ki bi se predajali dobavitelju, naj ne bi bilo oz. naj bi bili le-ti zanemarljivi.

3. Zakaj mora tisti, ki je z elektrarno pridelal manj, kot je na leto porabil, ob koncu leta doplačati za porabljene kilovate? Pri sončni energiji gre za veliko investicijo, saj mora lastnik skrbeti za redno vzdrževanje, ki ni poceni.

Za končne odjemalce s samooskrbo se uporabljajo tudi določbe EZ-1, ki ureja oskrbo z električno energijo. Za električno energijo, prevzeto iz javnega omrežja, plača končni

odjemalec s samooskrbo količino električne energije, ki jo je prevzel iz omrežja, tako kot vsi končni odjemalci, ki so priključeni na distribucijsko omrežje v Republiki Sloveniji, ker je to pravično za vse porabnike električne energije v RS.

Slovenija na različne načine spodbuja investicije v OVE naprave, tudi z različnimi finančnimi inštrumenti, saj so na voljo nepovratna in povratna sredstva, ki jih investitorji učinkovito uporabljajo, npr. podporna shema, Eko sklad, kohezijska sredstva,...